



Nro. 34.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
REGYELMES ENGEDELMÉBÖL.**

Indúlt Bétsből, Kedden October 26-ik napján,
1807-ik esztendőben. Library Cluj

B é t s.

Felséges Urunk, Salczburgba tett útazasából
tegnap Bétsbe vízfőzre érkezett.

A' Konstantinápolyból érkezett leg ujjabb leve-
lekben semmi emlékezet nem tétettetvén a' Fran-
tzia Követnek Generális Sebastianinak onnan va-
ló eltávozása felől, ez a' hír e' szerént maga ma-
gát megczáfolta.

Orosz Birodalom.

A' külső levelekben ezeket olvassuk egy Péters-
burgi, Sept. 19-kén költ tudósításban: — „

„A' Párisba rendeltett Orosz Követ Generá-

L d

lis Tolstói, készül, hogy minden órán útnak indulhasson.

„A' Császár nem soká a' táborhoz fogja útját venni, a' melly útazásában, mint gondólják, valami 4 hetek fognak telni.

„Tegnap (18-ikban) nagy czeremoniával való halotti tisztelet tartatott a' Görög Sz. Egyház ritusa szerént az Izsák templomában. A' templom egygyik ajtajánál egy temetési alkotmány volt felállítatva, és fekete posztóval bévonattatva, a' mellyen belől a' papság a' tisztelet tévő ajtatóffágokat vitte véghez. A' két Császárnék, t. i. az özvegy, és a' mostani uralkodó Császár hitvесе, az egész Cs. Familiának minden tagjaival egyetemben gyászruhába öltözködve, az Udvari fő tisztviselőktől kísértetvén, gála hintókban, a' nevezett templomba mentek, a' hol már a' Státus minden itt lévő tisztejei özfizegyülekezve lévén, a' papság a' halotti czeremoniákhoz azonnal hozzá fogott. Maga a' Császár a' testörzö sereggel és minden itt lévő Regementekkel, a' mellyek katona gyász pompával a' Császári palotától fogva a' templomig és templom körül sort formáltak, állott ezek előtt, mint elhullott vitéz társaik halotti megtiszteltetéseknek bizonyysága. Az egészszent czeremonia megillető érzékenységgel ment véghez.

A' Törökök ellen rendeltetve lévő Orosz seregnek, a' mellynek a' meghalálozott Michelson volt fő vezérlője, Feldmarschal Proszorowsky rendeltetett fő vezérévé.

Frantzia Birodalom.

Irtuk közelébről röviden, hogy Napoleon

Császár a' 7 szigetek Respublikáját a' Frantzia Birodalom egygyik tartományának lenni kihirdette légyen. Az ez éránt kiadatott Hirdetés, egész valósága szerént, ekképpen következik: — „

„Ö Felségének Frantziák Császárjának és Olasz Királynak I-ső Napoleonnak nevében.

„A' Hét-szigetekből állott Respublikát-illető, ideig való Organizatzió.

„A' Hét-szigetek' Respublikája egy leszen azon tartományok közzül, a' mellyek a' Frantzia Birodalomtól függenek. Annak lakosai a' Frantzia Császár és Olasz Király' alattvalói. A' kettőjöknek azon egy czimerek és tengeri zászlójok leszen.

„Előrevalóképpen mind ezek a' szigetek megtartják jelen való országállások módját.

„Az isfentisztelet béli szabadság fenntartatik, és a' Görög Vallás, mint első, buralkodó leszen.

„Az Itélőszékek folytatni fogják foglalatosságikat a' bünösöknek megítélésekben, megbüntetésekben, a' fenyték' fenntartatásában, 's több effélékben. A' törvények és törvényes Akták megmaradnak.

„A' Szenátus tagjai megmaradnak hivataljokban annak további elintéztetéséig. Egy öt személyekből álló Deputatzió minden hétfün és tsötörtökön öszsze gyülekezik, hogy a' Szenátus munkáit a' Közönséges Kormányozónak eleibe terjeszse, és a' köz jónak előmozdittatására czélozó intézeteket tanátsoljon. A' Szenátus helybehagyatni és megerössittetni tartozik a' Közönséges Kormánya-

zó által, a' Császár nevében, a' maga Dekretomait, közlömben semmi erejek nem fog azoknak lenni.

„A' Státus-Titoknokok' száma háromra szállítatik. Ie, kik közül egygyik a' Finantzia' állapotjára, a' másik közönségesen a' belső dolgo' ra, a' harmadik különösen az igazság' kiszolgáltatására és politziai tárgyakra ügyel.

„A' Finantzia azon a' lában marad még most Komendánsa, most előrevalóképpen, a' mellyen eddig volt, hanem annak jelenvaló állapotját és systemáját haladék nélkül a' Közönséges Kormányozó eleibe kell terjeszteni.

„A' Közönséges Kormányozónak egy Titkos Tanácsa leszen, a' melynek tagjait ő öszsze gyűtetheti, mikor akarja. Tagjai a' Titkos Tanácsnak: a' Szenátus' Elölülője, a' feljebb említett 3 Státus-Titoknokok, és Generális Cardenau, t. i. az ezen szigetekeken fekvő seregek' vezére, és a' kire a' katonákat illető minden tárgyak bizáttatva vannak.

„Minden közönséges épületeknek, magazinumoknak, ingatlan és ingóbingó tárgyaknak, a' mellyek és a' miképpen mind ezek a' minden Oroszok Császárja seregeinek által adattattak volt, állapotjoknak leírások, valamint szintén azon summáknak tökéletes laistromjok, a' mellyekkel teljes hatalmú Minister Mocenigo úr ő Excellenztziája, az Orosz Császár nevében a' Hét-szigetek Respublikájának tartozik, a' Közönséges Kormányozónak adattassanak által. Generális Cardenau úr, a' Közönséges Kormányozó alatt lévő Komendáns, ötet minden környülállások felől tudósítani

fogja, a' mellyek az ispotályoknak, eleségnek, hadi munitzióknak, magazinumoknak, és erősségeknek állapotjokat illetik.

„A' Hét szigetek Respublikája béli katonák, eddig való zsóldjokat és állapotjokat fogják megtartani, addig, mig tovább való rendelések nem tétetnek erántok. Az Albániai katonák, a' kik Orosz szolgálatban lévén, elbotsáttattak, előreválóképpen Frantzia szolgálatra lépnek.

„A' 7 szigetekeken organizáltatva lévő minden fegyveres seregeknek leg főbb vezérjek a' Közöséges Kormányozó; és tsak azoknak az alvezéreknek tartoznak engedelmeskedni, a' kiket ő rendel nékik. Minden mások' parantsolataiknak való engedelmeskedés' alól feloldoztatnak.

„Mind ezek a' fegyveres seregek a' Napoleon Császár' hűségére esküsznek-meg, a' melly által arra kötelezik magokat, hogy a' Frantzia seregekkel egygyesülye, a' melynek ők már most egy részeketteszik, a' Frantzia Birodalomnak minden ellenségei ellen tsatázni, kélzék lefznek.

„A' katonaságnak minden kéréséi, kívánságai, egy szóval minden könyörgő levelei, a' Közöséges Kormányozóhoz, avvagypedig a' Komendanshoz Generális Cardenauhoz intéztetnek, 's nékik adatnak által. Minden fegyveres seregeknek, a' mellyek ezen szigetekeken Frantzia zsóldon lesznek, mustrájokat és belső administratziójokat az Ordonnatör Commissarius (főkatona Biztos) folytatja. Az Albániai katonaság' Stábja Korfuban lesz addig, mig ezen seregnek ujj organizáltatása véghez megyen. Az Országglófszék szolgálatjá-

ra egy testőrző Kompania vállogattatik-ki belőlle. Ezen kívül minden Frantzia Regiment mellé két ilyen Albániai fiukból álló Kompaniák adattatnak, olyan véggel, hogy a' hegyek között, Vadász szolgálatot tegyenek. Ezek is az egész seregből vállogattatnak-ki, de csak az önként vállalkozók közzül.

„Lefzen a' hét szigetek' tartományában a' Politziai Státás Titoknok alatt egy Politziai Közönséges Biztos is. Ezen kívül lefzen mindenik szigeten egyegy Politziai Elöljáró.

„A' jelenvaló Végzés általa'dattatik 6 Excelentziájoknak a' Szenátus tagjainak, olly véggel hogy kihirdetésének napjától fogva haladék nélkül minden pontjaira nézve betöltetteffék. Ugyan ezen Végzésnek egy Copiája a' Közönséges Kormányozó álsal, a' Frantzia Császárnak és Olasz Királynak, az 6 Monárkhájának, kezébe fog telyes tisztelettel küldettetni. —

„Költ Korfuban, Sept. 1-ső napján, 1807-ben.

Korfunak és az attól függő tartományoknak Közönséges Kormányozók és Fő Vezérjek — Berthier Czésár által.

Egyes Dolgok.

Bremából Oktob. 4-ikén. A' postának éppen elindulása előtt érkezvén meg ide a' Sept. 24-ikén költ, Londoni levelek azt az igen nevezetes dolgot olvassuk benne, hogy az Anglia és az Amerikai Szabad Státusok között eddig fenn forgott minden villongások, a' mellyek már csak

nem nyilvánosságos hadakozássá váltak vala, békeségesen eligazítottak, melyhezképepest tehát már most nem fogják az Anglus hajók akadályoztatni az Északi Amerikai neutrális hajókat, abban, hogy a' Véser és Albia vizeik torcaikba szabadon bevezhessenek.

Melly nem igen békosféges ábrázatot mutatnak Angliában a' környülállások, megtettszik közöselébről tsak abból az ujj rendeléséből is az Országlószéknek, a' melly Szerént a' Doveri, Deal, és minden egyéb kikötő helyekben találtató hajótsináló átsmesterek megkérdeztetvén feladni köteleztetnek, hogy kiki küzzülök hány laposs vagy szállító hajónak készítésére ajánlhatja magát az Országlószék számára egygy hónapnak lefolyta alatt.

Londonból Sept. 28. kán. A' mi Ministeri részén lévő írónk azt kezdik emlegetni leveleikben, hogy ha a' Dániai Korona örökös Herzeg békefégesebb indúlatot nem kezd mutatni Anglia eránt, Országlószékünk nem soká minden elfogdostatott Dánus hajókat, a' mellyeknek számok valami 800 ra tétetik, mint törvényes ragadománt úgy fog tartani. — Ide járúl továbbá, hogy az Udvarnál ezen napokban Státus Tanáts tartatván, az a' kérdés vétetett fontolás alá benne, hogy már most midőn a' Dánus Udvar a' Seelandiát illető Kapitulatzióra rá nem állott és azt meg nem erősítette, megtartsa-é azt, 's nevezetesen annak 6-ik tikkelyét Anglia, a' melly tikkelynek a' volt a' foglalatja, hogy az Anglus hajós és katona seregek Seelandia szigatét 6 hetek múlva Koppen-

hágával 's minden kikötőhelyeivel és erősségeivel egyetemben, oda fogják hagyni. Mint halljuk a' végeztetett ezen Státus Tanátsban, hogy jó lesz a' 6 heteket megtoldani, addig is, míg a' környülállások további határozást javasolni fognak.

A' Lillei Gróf az Angoulemi Hertzeggel egyetemben, kikről közelőbről irtuk, hogy az Orosz Birodalmat oda hagyván a' Karlskronai Swéd kikötőhelybe érkeztek volna, innen G o t h e n b u r g felé szándékoztak, a' honnan által fognak evezni Angliába. Nevezetesebb késérők között Gróf d'Avaray, Hertzeg Grammont, Gróf Damas, és Rivier vannak. Az Artésiai Gróf is a' régi főbb Frantzia Nagyokkal egyetemben már régóta Angliában tartózkodván, e' Izerént már most az egész régi megmaradott Frantzia Udvar Angliában fog együtt lenni.

Kemény parantsólatot adott ki az Anglus Országglószék, hogy a' Nagy Britanniai egész egygyestült birodalomnak minden vidékein Izoross vizsgálás alá vétettessenek az idegenek, hogy mitsoda ranguk legyenek, miből élnek, miben foglalatostkodnak, etc? A' kik elegendő okot és fundamentomot nem tudnak mutatni arra, hogy tovább is meg szenvedtessenek, azonnal kiadatik nékik az út.

Sept. 27-kén olyan hír terjedvén el a' kereskedők tanátskozó házánál, hogy a' Fr. Országglószék békefféges hajlandóság felől tudósittatván az Anglus Országglószéket, és hogy Lord Malmesbury minden óran útnak fogna indul-

ni Páris felé, ez a' hír, ha melly hihetetlennek tettett is lenni a' közönség előtt, tsakugyan egyszerűbben fellyebb vitte valami kevéssel a' kötelező papiroffak' betsit.

Expeditzióink között, a' mellyek mostanság készültek a' kivezéshez, az egygyikkel Egyiptomba van mint halljuk a' czélozás.

A' Seelandia szigetén lévő Anglusok között némelyek ilyen leveleket küldöttek Londonba —

„Koppenhága, Sept. 11-kén. A' fellegvár, a' mellyett e. h. 7-kén elfoglaltunk, rettenetes kemény erősség; kettős árokkal van körülvéttelve, és nagy számú ágyúk által van megerősítelve. A' város kapuiban meghagyattak strázsán a' Dánusok. A' fegyveres ház, a' mely kezünkre jutott, tele van minden féletengeri készületeknek, nevezetesen hajónak való fának véghetetlen sokságával, melynek dolgában fogyatkozásunk volt. Hogy mennél hamarább elvihessük a' Dánus hadi hajókat, 7000 katonák és 5000 hajós legények dolgoznak télkészítéseken éjjel nappal. A' munkával könnyen haladhatnak, minthogy minden szükséges dolgoknak bőségében vannak. Minden hadi hajónak különös magazinuma van, a' melybe minden ahhoz tartozó készületek bérakáttatva vannak.

„Seelandiába való kiszállásunktól fogva való vesztésünk, a' szárazon 150, rész szerént elesett, rész szerént megeehesedett, a' tengeren pedig 50 emberekre telt. Egy kisdud hajónkat felvetette egy rá esett Dánus bombi a' levegőbe 20 emberrel egygyütt.

„A' Koppenhágai öbölben, a' Nagy Britanniai

Király & Felsége Resolutio nevű hajójáról, Sept. 13. Kán: — „

„A' Dániai fegyveres ház egygyik volt a' leg szebbek között a' világon. A' benne találtatott készülétek mégérnek két millió font Sterlinget (pengő pénzben valami 22 millió Forintot). A' Dánus hadi hajók igen szépek. Le voltak ugyan minden készülétek a' magazinumokba rakattatva, hanem minthogy mindeniknek mellette van a' magazinuma, igen kevés munkába kerül őket felkészíteni. A' mi tsak hadi hajó, akár melly kicsiny legyen, mind elvifszük. —

„A' kelletnél tovább kiterjeszkedő okoskodók ellen, komor kifejezésekből álló hirdetést, vagy rendelést adott ki a' Hamburgi Magistratus, melynek ennyiben áll a' foglalatja: — „

„Városunknak jelen való körülállásai között igen szükségesnek tartja a' fő nemes Tanács, minden itt lévő lakosokat és idegeneket meginteni, hogy ne tsak minden afféle nyomtatásoktól, a' melyekben az Uralkodóknak czélozásaik magyaráztatnak, kritizáltak, hanem még az efféle vigyázatlan beszédektől is, mind magános mind közönséges társalkodásokban tartózkodásuk meg magokat, 's a' böltseffég és mértéklettség határait a' politikai okoskodásokban által ne hágják; mindenek felett pedig a' most itt tartózkodó idegen Elöljárók, Hívettségek, 's ezeknek tisztjeik és inasaik eránt, vigyázók, és okosok legyenek, ezeket meg ne bánták, erántok minden betsülettel viseltessenek, meggondolván, hogy mi lehet a' következése, ha magokat ezen sinormértékhez nem alkalmaztatják, etc, etc.

A' Londoni levelek nem kevésbé zugolódnak azon Whitelocke nevű Generálissok ellen, a' ki Déli Ámérikában az utóbbi expedíziót Buenos Ayres várossa ellen tette. Hadi ítélőszék eleibe akarják állíttatni, azzal vádolván, hogy miért nem rontatta a' várost ő is ágyuk által előbb öfzze, mint Lord Cathoart tselekedett Koppenhágával, 's azután rohant volna rá a' fegyveres seregekkel. Ha így tselekedett volna, majd lejöttek volna a' lakosok a' házak teteiről, 's nem lövöldöztek volna onnan a' bérohanókra. Buenos Ayres várossa, egy leg erősebb hályához, vagy hástyalakkal megerősített sántzhoz hasonlított, midőn az Anglus seregek arra a' Gen. Whitelocke vezérlése alatt rá rohanván, abba bérontani akartak, hanem sok veszteséggel visszaverettek. Minden házak és ház fedőlek fegyveresekkel voltak megrakattatva, a' honnan zápor' módjára szorták a' bérohanókra a' golyobist. Az utzak keresztül árkoltatva, sántzokkal töltetve, és számos ágyukkal spékeltetve lévén, hasonló készülettel kellett volna ezekre, 's nem kardal, és nem bajonéttal menni.

Magyar Ország.

N. Váradról, Septemb. 25-kén. Azon érdemes, és három papi személyek úgymint: eddig N. Várad titularis Kánonok, a' Sz. Szék, és Tett. Bihar V. megye Táblabirája, és a' Várad K. Akadémia Pro-Directora F. Tisztel. Vass János: Közép Szólnoki Esperest, Zilahi Plebánus, és a' Sz. Szék Táblabirája, F. T. Molnár József: és a' Várad Papi Seminarium Prefektusa, a' Sz. Szék és

Tek. Bihar Vármegye Táblabírája F. T. Leitsák Ferentz Urak; kiket ő Felsőge ezen Megyéből Váradi Kanonokságra, 's ezek között F. T. Molnár József Urat egyfzersmind a' Sz. Lászlóról neveztetett Prepositságra, és most ezzel örökösön öfzve köttetett Debretzeni Plebánusságra is, emelni méltóztatott: és a' kikről a' M. Kurir, 15-ik darabjának 220-ik lapján öuként való ditséretes emlékezetet tett: e' folyó hónap 8-ik, és 13-ik napjain F. T. Glogontzai Prépost, N. Váradi Lector, és Kanonok Jedlitska Antal Ur által ditséretes érdemekkel szerzett Kanonokságokba bé iktattottak. Nem lehetett szívbeli indulat nélkül, azon nagy böltséffégü, és ékeffégü két rendbeli deák beszédet hallani, mellyeket azon két alkalmatossággal ezen fent tisztelt nagy érdemü papi férfi a' béiktatandókhöz tartott: melyre hathatós kifejezésekkel feleltek mind a' hárman. FF. TT. Vasa és Molnár Urak seleső beszédjekben igen érzékenyen emlékeztek arról: hogy valaha ezen Fő Fdő béiktató Urnak a' Sz. Theológiában tanítványi voltak: mely dolog mint két részről örömkönyveket okozott. De a' szükölködő szegénységis örömmel várta ezen alkalmatosságot. Nem is tsalattott meg: mivel az ujj Kanonok Uraknak bővkezüségeket tsak nem szükségekhez mérséklett módon tapasztalták.

N. V á r a d, Octob. 12-kén. A' ezinté két hónapig tartott szárazságot, és mértékfelett való meleg hévséget, már September elein mértékletes napok, és szükséges essők követték; mely iktól fogva ebben gyakorta van részünk. Ezen változas

szerezte azt meg a' Mindenhatónak (kinek vég nélkül való dicséret adassék) kezei által; hogy még Augustus végével is az apró seléthez hasonló szálló szemek szokott nagyságokra, 's valóságokra által változván, és tökéletességre menvén, oly bőven eresztik a' mustot, mint ez előtt a' legjobb szőlőkben, mely által a' hordók meg szükültek (annál is inkább: hogy e' hónap 4-én hirtelen támadott árviz a' körös vize partjairól, a' nélkül hogy meg szabadithatták volna, igen sokat seprött el) 's e' mellett a' mustnak kistsebrét 4 for. is megvehetjük. A' vetésre is igen alkalmas az idő, a' mellyek már jó lában állnak: és e' miatt a' 13—14 Rfról a' tiszta buzának köble 11, a' kétfzeresnek 9. 10, az árpának 5. a' zabnak 4 Rfra az árra le szállott: noha minden egyéb élelemre valónak sokkal nagyobb az ára, mint tavaly is volt.



A' Lépgyuladás nevezete alatt esmérteffé lett marhanyavalyát illető oktatásnak végezete: — „
 „2) Minden igyekezettel azon kell iparkodni, hogy a' sinlődő marhának hasa ne csak meginduljon, hanem jól is mennyen. Ezt az által lehet véghez vinni, ha napjában 4, 5, vagy 6 versben is olyan, 2 vagy 3 negyedrészt pint korpás víz adatik-bé, a' melyben 2 lótt Salétrom és 2 lótt úgy nevezett Duplicat-Só olvasztódott fel. Mikor Salétrom és Duplicat-Só nem találtatik a' háznál, az első helyett bórkövet, a' második helyett pedig, kő vagy közönséges konyhasót lehet venni, hanem,

ha találtak, az elsőbbség mindenkor fogantatásabbak izottak lenni.

3) Ha a' külső daganatok még ekkor is szaporodnának, már ezen esetben félbe kell szakasztani a' beteg marhának mosását és feresztését, minthogy különben azok a' külső részekről elüszítettén, magokat a' belső részekre vennék és a' marhát megölnék.

4) Ha a' 3-ik vagy 4-ik nap a' hasmenés-elkövetkezik: lassanlassan a' nyavalya is könnyebbedni fog, a' marha vidámodik, az evéshez kedve érezkedik, le-kezd fekünni, a' verő-ere lassúl, a' daganatok oszlanak rolla, 's már ekkor bizonyosan lehet egész meg gyógyulását remélni.

§. 9. Ellenben ha a' nyavalya terhesedne, 's a' 4-dik §-ban előszámláltatott jelek látszani kezdődnek, vagy más kifejezésekkel élén a' veszedelem az ott leíratott grádusig terhesülne, ezen esetben a' következő rendeléseknek pontos teljesítése által kellene a' veszedelemben lévő marhát megtartani.

1) Jó eret kell rajta vágni, 's valami 6 font vérit kivenni.

2) A' mellye' bőrön két, genyetséget okozó madzagot kell által huzni, és azt terpentín olajban áztatni, hogy a' seb annál inkább elevenüljön, a' daganatot a' belső fájdalom' tsendesítése végett nevelje és siettesse. A' leírt tisztító-sós elzöknek beadatásokat nem csak az első napon, hanem azután is mind addig folytatni kell, míg a' márhától a' vizes ganaj nagy mértékben menni

meg nem indul. A' leirt sós italnak beadásától csak akkor kell megszűnni, mikor már a' hasmenés a' nyavalyát meglehetősen megtörte, a' marha az eledelen kapni kezd, 's a' lisztes italokat lenyeli, a' melly esetekben már most, az emésztés erősítésére, 's belső részének irtózó rendeletlensége' elűzésére, orvasságot kell néki bé adni, a' mellyet így kell készíteni —

Venni kell: 2 löt Ezer jó fő (Gentiana) port
— — — 2 löt Calmus port

és ezeket $\frac{1}{4}$ löt, és nyálban özfzfe morsoltatott Kármforral, 's egy kevés liszettel és vízzel; özfzfe elegyítvén tésztát kell belöllök tainálni. Ezt a' tésztát egyfzerre bé kell marhának adni.

4) Elhárítottván a' veszedelem, leg hasznosabb eledelül szolgálhat a' betegnek a' forrázott hanem azután meghűtött lóhere vagy szénaszatka, egy kevés liszettel vagy darált árpával elegyítve, só nélkül.

§. 10. Mikor már a' beteg jó ízün eszik, 's jobbulásának tsalhatatlan jelei látszani kezdenek, ki kell a' mejjéhol a' genyettséget szívó madzagot, vagy a' sárga gyömbéret (curcuma-gyökeret) vonni, 's a' még megdagadva lévő tagot minden nap' meg kell vízzel mosogatni, míg a' seb bé nem gyógyul és a' daganat el nem enyészik.

§. 11. Ha a' betegség alatt a' marha fején nyakán, hasán, etc. daganatok támadtak volt, meg kell vizsgálni, hogy ezek nem erőssen melegek-é, vagy valamelly ponton nem lötyögösödtek-é meg. Ha igen melegeknek és lötyögösöknek lenni taláztatnak, ki kell őket vágni, és a' sárga nedvességet ki kell belöllök botsátani 's a' sebet etzettel és sóval

gyakran kimosni. Ha ellenben kemények és feszültek, 's nem igen melegek, ezen esetben békét kell nékik mind addig hagyni, míg a' nyavalya terhes; a' betegnek jobbülésával ezek is vagy magokban elenyésznek, vagy pedig lehet rajtuk segíteni úgy is, ha gyöngén terpentint olajjal dörögöltetnek, a' melly olajból (de a' mit jól meg kell jegyezni) a' nyavalyának csak a' vége felé, bé is lehet a' marhának egyszer-egyszer $\frac{1}{2}$ lótot adni.

§. 12. Végezetre igen vigyázni kell mind azoknak az embereknek, a' kik ezen beteg vagy döglött marhákkal bajlódnak, hogy ezeknek úgy szolván öfzfe sült gánéjokkal, nedvességekkel, vagy véerekkel magokat bé ne motkolják, 's ha talán ábrázatokra, kezekre, vagy akár mitsoda meztelen tagjaikra fetskendeznének, ezeket azonnal megmossák. Meg kell paransólni szorosan, hogy ezen beteg marháknak sem a' szájokba sem vég-hurkájokba az emberek meztelen kézzel bé ne nyúljanak, hogy a' szokás szerént kitisztítsák; hogy az olyan emberek, a' kiknek ábrázataikon vagy kezeiken valami sérelem, seb, daganat, vagy akár mi leg kisebb kiütés találatik, ezen beteg marhákhöz telyességgel ne közelítsenek; hogy a' megdöglött marhát ugyan, siettséggel fére vigyék, hanem a' bőrének levonásához addig, míg egészen meg nem hidegült, hozzá ne fogjanak. Leg szorossabban parantsoltatik pedig minden helységek előljáróinak, hogy valamely efféle marha, akár melly kevés mértékben kapta is el ezen nyavalyát, ki ne nyúzzattassék, 's széllyel ne hordattassék, ne hogy valaki egyék a' husokból. —

Költ Bétsben, Sept. 22-ikén 1807-ben.

P. D.